

IOANNE, analògic en lloc de IOANNJS; o bé, quasi el mateix, SANCTE IOANNE vocatiu de invocació. Segurament hem de resistir a la temptació de relacionar-ho amb *Santanyí*, del qual el separen:

- 1) L'accentuació.
- 2) La *ny* de Santanyí.
- 3) La *i* intercalada entre la *t* i la *a*.

SANTUERI i SANTUÏRI (Mall.)

El primer és el nom d'una alqueria, un puig i un castell roquer, famós, d'origen sarraí (Felanitx, 41, c-3), i el segon és el nom d'una vall i d'un puig (Pollença, 2, g-4).

Consta a la documentació antiga com a *rabal* (*Llibre del Rep.*, Quadra-do 463, Poveda, FRB III, 116); doc. *castri de Santueri* en 1232 (FRB I, 111) i, com *castell de Centuyri*, en 1521 (FRB II, 3, 617).

El Puig de *Santuïri* (Pollença) ve documentat l'any 1250 per Mateu Rotger (*Historia de Pollensa* I, 17).

El que, avui, és *Santuïri*, també figura amb la variant *Santueri*. Com que totes dues localitats es presten que hi hagi hagut un edifici religiós del tipus santuari o ermita, o qui sap si una mena de monestir o convent, és ben clar que poden haver estat anomenades SANCTUARIUM; i aquest mot devia persistir, en el llenguatge mossàrab, en una forma com *Santuari(o)*. En progressar l'arabització, intervingué el fenomen de la imela, i la *à* es tornà *é*. En el període d'evolució catalana, aquesta *e* està subjecta, eventualment, al mateix canvi que han sofert paraules com *salteri* > *saltiri*, *clisteri* > *crestiri*, *cementeri* > *cementiri*, CASTELLUM FOLIËTĪ > *Castell Follit*, etc., i fins i tot *abir* < HERI: o sigui una metafonía. Així com, en el cas de *cementeri/cementiri*, la metafonía no s'ha consumat més que en una de les dues variants; també, en aquesta parella de noms, un s'ha quedat sense metafonía, *Santueri*; i a l'altre, després d'alguna vacil·lació, ha acabat per predominar-hi la variant metafònica *santuïri*. Es dóna el cas que el Puig de *Santuïri* es troba al costat d'un altre puig, on hi ha, significativament, un santuari dedicat a la Mare de Déu, anomenat Puig de Maria.

D'altra banda, el *Castell de Santueri* està a l'extrem sud d'una petita serra, d'uns tres quilòmetres de longitud, orientada de nord a sud. L'extrem nord és el més alt, 509 m d'altitud, on hi ha el santuari de Sant Salvador, i a l'extrem sud, 409 m d'altitud, hi ha el castell. El nom de *Santueri* pot haver estat comú a tota aquesta petita serra. Nom registrat en el Mapa Despuig amb la grafia *castillo de Santueri*.

Que el nom de *Montuïri*, vila i municipi, tenguí un origen rigorosa-